

Karelia-ammattikorkeakoulu
Terveystenhoitajakoulutus

KUINKA KOHDATA LÄHISUHDE- JA PERHEVÄKIVALTAA KOKENUT JA OTTAA VÄKIVALTA PUHEEKSI

-Opaslehtinen työterveyshuoltoon

Kuosmanen Eeva
Väänänen Maria

Kehittämistyö, Maaliskuu 2022

www.karelia.fi

KEHITTÄMISTYÖ
Maaliskuu 2022
Terveystieteiden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä(t)

Eeva Kuosmanen
Maria Väänänen

Nimeke

Kuinka kohdata lähisuhde- ja perheväkivaltaa kokenut ja ottaa väkivalta puheeksi -opaslehtinen työterveyshuoltoon

Toimeksiantaja

Joensuun Turvakoti

Tiivistelmä

Lähisuhde- ja perheväkivalta Suomessa on laaja ongelma ja vain murto-osa siitä tulee viranomaisien tietoisuuteen. Sen puheeksi ottaminen voi olla vaikeaa terveydenhuollossa ja uhrin salailun takia monet tapaukset ei tule esille.

Lähisuhdeväkivaltaa kokevat sekä naiset, että miehet. Tutkimuksen mukaan perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikissa yhteiskuntaluokissa, eikä koulutus tai parempi yhteiskunnallinen asema ole poikkeus, kun perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa tarkastellaan. Jos työterveystarkastuksissa lähisuhdeväkivallasta keskusteltaisiin yhtenä hyvinvoinnin tekijänä, voisi avoimemman ilmapiirin ansiosta keskustelu helpottua ja häpeän ilmapiiri asian ympärillä vähentyisi.

Tämä opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisen opinnäytetyön menetelmin. Kehittämistyön tarkoituksena on tuottaa tietoa työterveyshuoltoon, kuinka kohdata perheväkivallan uhri ja ottaa puheeksi lähisuhdeväkivalta. Kehittämistyö toteutetaan sähköisenä lehtisenä toimeksiantajan käyttöön, jolloin toimeksiantaja saa halutessaan jakaa työterveyshuollon käyttöön

Lehtinen on tehty terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön, joten siihen on koottu tietoperustaa, joka on tutkittu käytännössä toimivaksi.

Kieli
suomi

Sivuja 28
Liitteet 1
Liitesivumäärä 7

Asiasanat

Turvakoti, Väkivalta, Lähisuhdeväkivalta, työterveyshuolto

DEVELOPMENT ASSIGNMENT
April 2022
Degree Programme in Public Health
Nursing

Tikkarinne 9
FI-80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. + 358 13 260 600

Authors

Eeva Kuosmanen, Maria Väänänen

Title: How to Encounter a Victim of Intimate Partner and Domestic Violence and How to Address Violence - A leaflet to occupational health care

Commissioned by: Joensuu Shelter for Victims of Domestic Violence

Intimate partner and domestic violence is a big problem in Finland and only a fraction of the cases come to the attention of the authorities. Addressing violence can be difficult for health care professionals, and because of the secrecy of the victims, many of the cases go unreported. Both men and women experience intimate partner violence. According to studies, intimate partner violence occurs in all social classes, regardless of education or social status. If intimate partner violence was discussed as a factor of well-being in occupational health services, a more open-minded atmosphere could facilitate the discussion and reduce the stigma around the issue.

The purpose of the development assignment was to produce knowledge for occupational health services on how to address intimate partner violence and how to encounter a victim of domestic violence. The objective of the development assignment was to create an electronic leaflet for the client. They can distribute it for the use of occupational health services.

Language

Finnish

Pages 28

Appendices 1

Pages of appendices 7

Keywords

Shelter for victims of domestic violence, violence, intimate partner violence, occupational health care

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Väkivallan eri muodot.....	6
2.1	Fyysinen väkivalta.....	7
2.2	Henkinen väkivalta.....	7
2.3	Seksuaalinen väkivalta	8
2.4	Vainoaminen	9
2.5	Uskonnollinen ja kunniaan liittyvä väkivalta	9
2.6	Taloudellinen ja sosiaalinen väkivalta	9
3	Lähisuhde- ja perheväkivalta	10
3.1	Kuinka kohdata lähisuhde- ja perheväkivaltaa kokenut	11
3.2	Turvakodin merkitys lähisuhde- ja perheväkivalta tilanteissa.....	12
3.3	Puheeksiotto	12
4	Tarkoitus ja tehtävä.....	13
5	Kehittämistyön toteutus.....	14
5.1	Toiminnallinen kehittämistyö	14
5.2	Toimeksiantaja ja kohderyhmä	15
6	Pohdinta.....	16
6.1	Luotettavuus ja eettisyys.....	16
6.2	Ammatillinen kasvu	17
	Lähteet.....	19

Liitteet

Liite 1   Lehtinen työterveyshuollon työntekijöille

1 Johdanto

Lähisuhde- ja perheväkivalta Suomessa on laaja ongelma ja vain murto-osa siitä tulee viranomaisten tietoisuuteen. Sen puheeksi ottaminen voi olla vaikeaa terveydenhuollossa ja uhrin salailun takia monet tapaukset ei tule esille. Lähisuhdeväkivalta on yleensä toistuvaa ja on voinut kestää useitakin vuosia, ennen kuin se tulee ilmi. (Ensi- ja turvakotien liitto 2022.) Lähisuhdeväkivaltaa kokevat sekä naiset, että miehet. Miesten osuus turvakodeissa on kuitenkin hyvin pieni (9 %), kun loput turvakodissa olevat on ollut naisia (91 %) vuonna 2019. (THL- tilastoraportti 2021.) Tutkimuksen mukaan perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikissa yhteiskuntaluokissa, eikä koulutus tai parempi yhteiskunnallinen asema ole poikkeus, kun perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa tarkastellaan. Jos työterveystarkastuksissa lähisuhdeväkivallasta keskusteltaisiin yhtenä hyvinvoinnin tekijänä, voisi avoimemman ilmapiirin ansiosta keskustelu helpottua ja häpeän ilmapiiri asian ympärillä vähentyisi. (Siltala, Holma & Hallman-Keiskoski 2014.) Suomessa vuonna 2015 voimaan astunut Istanbulin sopimus velvoittaa Suomea monella merkitsevällä tavalla puuttumaan lähisuhdeväkivaltaan. Tämän sopimuksen myötä, Suomessa tarvitaan konkreettisia toimia ennaltaehkäistä ja puuttua lähisuhdeväkivaltaan ja kuinka rakenteellisesti se mahdollistetaan (STM 2019.).

Kehittämistyön tarkoitus on tuottaa tietoa työterveyden työntekijöille, kuinka kohdata lähisuhde- ja perheväkivaltaa kokenut ja ottaa väkivalta puheeksi. Aihe on monelle terveydenhuollon ammattilaisille hankala asia ottaa puheeksi, joten pidämme tärkeänä lähisuhde- ja perheväkivallan esille tuomista ja tarjoamme työkaluja, kuinka sen voi puheeksi ottaa. Lähisuhdeväkivallan seulominen terveydenhuollossa lisää väkivallan tunnistamista. Rajasimme tuotoksemme työterveyden työntekijöille, koska terveyden ja hyvinvoinnin laitos suosittelee kaikissa terveydenhuollon palveluissa väkivallan kartoittamista seulonnoilla, jokaisen asiakkaan perustilanteen kartoittamisen osana. Vaikka väkivallan kartoittaminen ei olisi palveluntuottajan pääasiallinen tehtävä, on se väkivaltaa kokeneelle tärkeä asia. Seulonnat käsittävät suullisen kasvokkain tapahtuvan seulonnan tai erilaisten kyselylomakkeiden käytön. (THL 2014.)

Kehittämistyö tuo työterveyshuollon työntekijöille työkaluja ja ymmärrystä lähisuhde- ja perheväkivaltaa kohdanneiden kohtaamiseen. Tuotos on tehty Turvakodin käyttöön ja turvakoti voi jakaa lehtistä haluamalleen taholle työterveyden käyttöön.

2 Väkivallan eri muodot

Maailman terveysjärjestö WHO määrittää väkivallan “fyysisen voiman tai vallan tahallista käyttöä tai sillä uhkaamista, joka kohdistuu ihmiseen itseensä, toiseen ihmiseen tai ihmisryhmään tai yhteisöön ja joka johtaa tai joka voi hyvin todennäköisesti johtaa kuolemaan, fyysisen tai psyykkisen vamman syntymiseen, kehityksen häiriintymiseen tai perustarpeiden tyydyttämättä jättämiseen” (WHO 2002). Väkivalta voi olla fyysistä, henkistä, seksuaalista väkivaltaa, taloudellista, kulttuurillista tai uskontoon liittyvää väkivaltaa tai kaltointohtelua, vainoamista tai koulussa, töissä tai varhaiskasvatuksessa koettua kiusaamista, joka kohdentuu toiseen ihmiseen (THL 2021a). Ihmisen, joka on kokenut jotakin väkivallan muotoa, voi tunnistaa esimerkiksi ulkoisista merkeistä, kuten toistuvat vammat tai näkösällä tai vaatteiden alla piilossa olevat mustelmat, henkilön käyttäytyminen voi olla muuttunut tai henkilö voi olla ahdistunut tai peloissaan. Henkilö voi myös irtautua tietyistä sosiaalisista suhteista tai käyttäytyä alistuneesti. (THL 2019.)

Lähisuhde- ja perheväkivallasta on kyse silloin, kun väkivaltaa aiheuttanut henkilö on puoliso, vanhempi, lapsi tai joku muu sukuun kuuluva tai läheinen ihminen, josta väkivaltaa kokenut voi olla riippuvainen (STM 2021). Väkivallan muotoja on kaikki toimet, mitä on tehty toiselle ihmiselle tarkoituksena satuttaa, loukata, pelotella tai rajoittaa. Väkivalta on hyvin monimuotoista, eikä kaikista väkivallan muodoista jää mitään fyysistä merkkiä. Kaikki väkivallan muodot ovat ihmisoikeusrikkomuksia ja rikoksia, mutta väkivallan uhri voi tottua tilanteeseen ja kokea sen osana arkea. (Ensi ja turvakotien liitto 2021.)

2.1 Fyysinen väkivalta

Fyysiseen väkivaltaan voi kuulua potkimista, lyömistä, tukistaminen, fyysisellä väkivallalla uhkailu ja muut muodot, jotka vahingoittavat väkivaltaa kokevan fyysistä koskemattomuutta. Usein fyysiseen väkivaltaan liittyy myös muita muotoja, kuten henkinen ja seksuaalinen väkivalta. Fyysisen väkivallan tunnistaminen voi olla vaikeaa. Henkilö voi hakeutua hoidon piiriin, mutta vammat, voi olla hyvin erilaisia, kuin mistä henkilö on kertonut vammojen aiheutuneen. Henkilöllä voi olla mustelmia, haavoja, murtumia tai muita ulkoisia merkkejä väkivallasta. Usein vammat voivat olla sellaisilla alueilla, jotka ovat peiteltävissä esimerkiksi vaatteilla. Myös eri paranemisvaiheessa olevia mustelmia voi olla ympäri kehoa. (Nollalinja 2021.)

Fyysinen väkivalta voi aiheuttaa mustelmia, haavoja, hiusten lähtöä, kiputiloja ja muita somaattisia ongelmia elimistössä. Akuutit sairaanhoitoa vaativat vammat ovat vain pieni osa fyysisen väkivallan merkeistä. Joissakin väkivalta tapauksissa uhri voi myös vammautua pysyvästi tai väkivalta voi myös johtaa kuolemaan. (Siltala 2021.) Fyysisen väkivallan kohteena ollut henkilö usein oirehtii myös henkisesti. Henkilöllä voi olla masennusta, ahdistusta, vetäytymistä, pelkoa, aloitekyvyttömyyttä ja jopa itsemurha- ajatuksia. (Nollalinja 2021.)

2.2 Henkinen väkivalta

Henkinen väkivalta voi olla alistamista, haukkumista, nälvimistä, kiristämistä, kiusaamista ja kaikkea muuta toimintaa, joka loukkaa toisen ihmisen yksilöllisyyttä. Väkivallan uhri voi joutua eristetyksi ystävistään tai läheisistään, hänen tekemisiään tai menemisiään kontrolloidaan ja häntä voidaan uhkailla fyysisellä väkivallalla. Henkinen väkivalta voi olla yksityisesti tehtyä tai muiden edessä nolaamista. Monissa tapauksissa väkivallan tekijä hallitsee aiheuttamalla pelkoa uhrille. Henkinen väkivalta alkaa usein pieni eleisesti, mutta kuten kaikissa väkivallan muodoissa, se yleensä pahenee ajan kanssa. Väkivallan uhri ei välttämättä osaa pitää sitä henkisenä väkivaltana, koska se on alkanut olemaan uhrille normaalia elämää. (Nettiturvakoti 2022.)

Henkilöllä, joka kokee henkistä väkivaltaa, voi olla tunne, ettei hän kelpaa tai kokee, että väkivallan tekijä rajoittaa sosiaalisia suhteita. Jos kyseessä on läheinen ihminen esimerkiksi puoliso, voi väkivaltaa kokevalla olla väkivallan tekijän kanssa tunneside, jolloin henkilön voi olla hankala erottaa, milloin kyse on henkisestä väkivallasta. Tällöin väkivallan uhri voi alkaa pelkäämään omien mielipiteiden esille tuomista, koska pelkää väkivallan tekijän reagoimista. (Mielenterveyden keskusliitto 2021.)

2.2 Seksuaalinen väkivalta

Seksuaalista väkivaltaa on esimerkiksi raiskaus, painostaminen ja pakottaminen seksiin, nöyryyttäviin seksuaalisiin tekoihin pakottaminen, seksuaalinen hyväksikäyttö, ilman lupaa kuvaaminen tai nukkuvan tai sammuneen henkilön seksuaalinen hyväksikäyttö (Nettiturvakoti 2022.). Seksuaalinen väkivalta toteutuu silloin, kun henkilö kokee oman seksuaalisen itsemääräämisoikeuden tai yksityisyyden tulleen loukatuksi. Seksuaaliväkivaltaa on toisen henkilön vallan- ja voimankäyttöä ja pelon aiheuttamista seksin harrastamisen yhteydessä. Myös henkilön pakottaminen seksuaaliseen tekoon, ilman suostumista tai henkilön iän, päihtymystilan, henkisen asteen tai fyysisen tilan vuoksi on kykenemätön antamaan suostumustaan seksuaaliseen tekoon. Myös seksuaalinen häirintä voi joiltain osin liittää seksuaaliseen väkivaltaan. (THL 2021b.)

Vuonna 2018 kansallisen rikostutkimuksen mukaan naisista 2,4 % ja miehistä 0,6 % on kokenut seksuaalista väkivaltaa tai ollut sen yrityksen kohteena. Naisten (1 %) ja miesten (0,5 %) kohdalla seksuaalista väkivaltaa ovat yleisemmin tehneet joko nykyinen tai entinen kumppani. (Danielsson P. & Näsi M. 2019.) Seksuaalisen hyväksikäytön kohteena ollut henkilö voi saada paitsi gynekologisia vammoja ja haavoja tai mustelmia ympäri kehoa, mutta hyvin usein seksuaalinen väkivalta tuo myös psyykkisiä ongelmia, kuten häpeää, masennusta, pelkotiloja ja psyko- somaattisia ongelmia (Siltala 2021.).

2.3 Vainoaminen

Vainoaminen on yksi väkivallan muoto ja vainoamista esiintyy yleensä, kun parisuhde on jo päättynyt. Vainoaminen on jatkuvaa ei toivottua yhteydenpitoa, tarkkailua, seuraamista, uhkaamista, mustamaalaamista ja vainoaminen voi muuttua myös fyysiseksi väkivallan teoksi. Nykyaikana myös teknologia on usein osana vainoamista varsinkin sosiaalinen media. Vainoaminen voi kohdistua myös uhrin lähipiiriin. Vainoaminen on rikos, josta voi tuomita tekijän sakkoihin tai enimmiltään 2 vuodeksi vankilaan. (Nettiturvakoti.2022.)

2.4 Uskonnollinen ja kunniaan liittyvä väkivalta

Uskonnollinen väkivalta on yleensä uskontoon liittyvää henkistä ja fyysistä väkivaltaa. Sitä voi esiintyä parisuhteessa, jossa toinen henkilö pilkkaa ja halveksii toisen uskonnollisia tarpeita. Se voi ilmentyä myös pakottamisena ja uhkailemalla noudattamaan uskonnollisia sääntöjä. Kunniaan liittyvä väkivalta liittyy uskonnolliseen väkivaltaan ja silloin tekijä yrittää rajoittaa ja kontrolloida uhria. Syynä voi olla, että tekijän mielestä uhri ei ole noudattanut tiettyjä sääntöjä ja näin ollen uhria täytyy rangaista esimerkiksi eristämällä, uhkailemalla tai pakottamalla erilaisiin asioihin. (Nettiturvakoti 2022.)

2.5 Taloudellinen ja sosiaalinen väkivalta

Taloudellinen väkivalta on uhrin rahankäytön rajoittamista, määräämistä ja rahatta pitämistä. Taloudellisen väkivallan tekijä voi myös estää uhrin työssä käynnin, osallistumisen taloudelliseen päättämiseen tai kontrolloida sitä. Tällöin tekijä käyttää valtaa, joka vaikuttaa uhriin psyykkisesti ja fyysisesti rajoittavasti. Taloudellisessa väkivallassa tekijä voi myös pakottaa uhrin ottamaan lainan tai velan, ilman uhrin omaa tahtoa. Taloudellinen väkivalta voi jatkua myös lähisuhdeväkivallassa parisuhteen jälkeen, esimerkiksi jättämällä maksamatta lasten elatusmaksut. (Nettiturvakoti 2022.)

Sosiaalisesta väkivallasta on kyse silloin, kun väkivallan tekijä kontrolloi uhrin liikkumista tai rajoittaa sosiaalista elämää esimerkiksi kieltämällä uhria tapaamasta uhrin läheisiä ihmisiä. Sosiaalisessa väkivallassa tekijä myös voi olla mukana kaikissa tapaamisissa missä uhri on, eikä uhri välttämättä saa käydä lääkärissä tai tapaamisissa yksin. (Nettiturvakoti 2022.)

3 Lähisuhde- ja perheväkivalta

Lähisuhde- ja perheväkivallalla tarkoitetaan parisuhteen, perheen tai suvun sisällä tapahtuvaa väkivaltaa. Väkivallan tekijä voi olla puoliso, sisarus, isovanhempi, lapsi tai muu uhrille läheisessä suhteessa oleva. Lähisuhdeväkivallan muotoja voi olla henkinen, fyysinen, seksuaalinen tai taloudellinen väkivalta, tai väkivallassa voi olla kyse useammista muodoista. Alkuun väkivallan uhri ei välttämättä edes ymmärrä joutuvansa uhriksi. Esimerkiksi parisuhteessa väkivalta voi alkaa henkisellä kiusaamisella, kontrolloimisella, haukkumisella tai halveksimalla. Se voi muuttua henkisestä väkivallasta myös fyysiseksi tai seksuaaliseksi väkivallaksi. Useasti lähisuhdeväkivalta suhteessa voi tulla parempia vaihteita ja väkivaltaa käyttävä voi hyvittää uhria puheilla ja lahjoilla. Tämä voi saada uhrin kokemaan, että tilanne parantuu ja suhde jatkuu. Hyvin harvoin kuitenkin lähisuhdeväkivalta loppuu, yleensä tilanne ajan kanssa pahenee ja paremmat vaiheet vähenevät. (Rikosuhripäivystys 2022.)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tuottaman tutkimuksen mukaan Suomessa viranomaisten tietoon tulleet parisuhdeväkivalta tapaukset ovat kasvussa. Vuonna 2019 viranomaisten tietoisuuteen tuli 10600 parisuhdeväkivalta tapausta, mikä on seitsemän prosenttia enemmän, kuin edellisvuotena. Aikuisiin kohdistuneista väkivalta tapauksista 2019 oli puolet parisuhteessa olevien henkilöiden välisiä. Täysi-ikäisistä naisista perheväkivallan uhreiksi joutui 76,8 %, kun taas täysi-ikäiset miehet olivat uhreina 23,2 % tapauksista. Lasten osuus lähisuhdeväkivallan uhreina vuonna 2019 oli 24,6 %. (THL- tilastoraportti 2021.) Lähisuhdeväkivaltaa kohdanneilla henkilöillä voi olla väkivallan muodoista riippumatta monenlaisia ongelmia elämässään. Heillä voi olla fyysisiä vammoja,

mustelmia, haavoja, murtumia, kipuja ja muita fyysisiä merkkejä, mutta ongelmia yleensä on myös muilla elämän aloilla. Voi kehittyä psyko- somaattisia oireita, kuten unettomuutta, muistin menetystä ja uneliaisuutta. Lähisuhdeväkivaltaa kohdanneet voivat kokea myös masennusta, ahdistusta, pelkotiloja ja jopa itsetuhoisuutta. Pahimmillaan lähisuhdeväkivalta voi vammauttaa henkilön loppu elämän ajaksi tai henkilö voi väkivallan seurauksena jopa kuolla. (Siltala 2021.)

3.1 Kuinka kohdata lähisuhde- ja perheväkivaltaa kokenut

Perheväkivaltaa kokenut ja kokevan henkilön tunnistaminen voi olla vaikeaa. Uhri voi hävetä, syytellä itseään ja puhuminen asiasta voi olla vaikeaa. Asiakkaan kohtaamisessa on hyvä muistaa ammattilaisena olla myötätuntoinen, avoin ja rehellinen asiakasta kohtaan. Ammattilaisen on tärkeää myös kertoa asiakkaalle rehellisesti mikä on oikein ja mikä väärin. Kommunikoinnin tulee olla selkeää ja sellaista, että kaikki osapuolet tulee ymmärretyksi ja tarvittaessa voi käyttää tulkkipalveluja. Asiakas on hyvä kohdata niin, että hänellä on mahdollisuus puhua sinulle yksin. Fyysisiä jälkiä uhri usein pyrkii peittelemään vaatteilla tai asusteilla ja uhrin kertomukset fyysisistä vammoista ei vastaa vamman ulkonäköä tai kokoa. Kaikilla viranomaisilla ja terveydenhuollon ammattilaisilla on velvollisuus reagoida ja auttaa väkivaltaa kokenutta. Mitä aiemmin tilanteeseen puututaan, sitä aiemmin uhri saa apua ja neuvoja tilanteeseen ja se voi ehkäistä vakavimpien vammojen varalta ja perheiden kärsimyksien suhteen. Väkivaltaa kokeneen ihmisen kohtaaminen ja uhrin kertomuksien kuunteleminen voi olla vaikeaa. Esille voi tulla hyvinkin arkoja ja vaikeita asioita, jotka voi tuntua kuuntelijasta raskailta ja tuoda jopa vihamielisyyttä. Asian puheeksi otto on kuitenkin hyvin tärkeää ja uhri voi alkaa irrottautua väkivaltaisesta suhteesta jo keskustelun perusteella. (Ensi -ja turvakotien liitto 2022.) Usein lähisuhdeväkivaltaa kokevat henkilöt ottavat itse asian puheeksi vasta, kun lähisuhdeväkivalta on kestänyt jo kauan. Joissakin tilanteissa viranomaisilla on jo tietoa väkivallan toistuvuudesta, jos kotiin on apua hälytetty aiemmin. (STM 2021.)

3.2 Turvakodin merkitys lähisuhde- ja perheväkivalta tilanteissa

Suomessa on turvakoteja ympäri maan 29 kappaletta. Turvakoti on kodinomainen paikka ja se on tarkoitettu lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille henkilöille tai perheille. Turvakoti palvelut ovat ilmaisia ja turvakodit ovat auki 24/7, joten turvakodeille voi mennä mihin aikaan tahansa. Turvakodeissa työskentelee ohjaajia, jotka ovat ammatiltaan sosionomeja, sairaanhoitajia, terveydenhoitajia tai sosiaalityöntekijöitä. Turvakodeissa asiakas saa kriisiapua, neuvontaa ja ohjausta, ammatillista tukea, apua väkivallan loppumiseksi ja suojaa väkivallalta. Asiakkaat tulevat turvakoteihin muun muassa itsenäisesti, viranomaispalveluiden sekä terveys- ja sosiaalipalvelujen kautta ohjattuna tai ystävän/tutun kautta. (THL 2021 c)

Päätöksen tekeminen turvakotiin lähtemisestä voi olla vaikeaa ja voi olla, että asiaa pitää suunnitella ja miettiä pidempäänkin. On myös tilanteita, että turvakotiin tullaan kiireellä ilman minkäänlaista valmistautumista. Turvakodille suositellaan lähtemään silloin, kun väkivallan tekijä ei ole paikalla. Lähtötilanteeseen voi saada aina konkreettista apua ja tukea turvakodilta ja viranomaisilta. Turvakodille suositellaan ottamaan mukaan henkilökohtaiset tavarat, lääkkeet, reseptit, kelakortti ja omia ja mukana tulleiden lasten vaatteita. (siunsote)

Turvakodeissa oli vuonna 2019 yhteensä 5354 asiakasta. Aikuisten osuus turvakodin asukkaina oli 54 % ja lapsia 46 %. Täysi-ikäisistä asiakkaista naisia oli 91 % ja miehiä 9 %. Kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 6 %. Yhden asiakkaan keskimääräinen aika turvakodissa oli 17 päivää. Usealla turvakotiin tulevilla aikuisilla on lapsia mukana. Väkivallan kesto turvakodeissa asuneilla henkilöillä vuonna 2019 oli 32 % yhdestä viiteen vuotta ja 23 % asiakkaista yli viisi vuotta. (THL- tilastoraportti 2021.)

3.3 Puheeksiotto

Lähisuhdeväkivallan ja perheväkivallan puheeksi ottamiseen on olemassa erilaisia työvälineitä ammattilaisille. Ammattilaisena voit olla avainasemassa

lähisuhdeväkivallan- ja perheväkivallan ehkäisemisessä ja sen puheeksi ottamisessa. (THL 2021d.) Ammattilaisen tulee muistaa, että jokaisen asiakkaan tilanne on yksilöllinen ja että tilanteet ovat erilaisia. Aina asiakas ei välttämättä halua kertoa omia kokemuksiaan, vaikka ammattilaisella olisi epäily lähisuhde- ja perheväkivallasta, joten tällöin ammattilaisen kannattaa varata asiakkaan kanssa uutta aikaa ja kartoittaa tilanne. Ammattilaisella on aina rikoksesta ilmoittamisvelvollisuus. Asiakastilanteet tulee aina dokumentoida ja asiakkaalle tulee kertoa, mitä hänestä kirjataan. Kirjaaminen on tärkeää, sillä niitä voi tarvita myöhemmin esimerkiksi lasten huolto ja tapaamiskiistoissa. (THL 2021d.)

Keskustellessa lähisuhde- tai perheväkivaltaa kokeneen asiakkaan kanssa on hyvä ensiksi varmistaa, että mahdollinen väkivallan tekijä ei ole paikalla ja sitten kysyä väkivallasta suoraan. Ammattilaisen tulee osata kuunnella avoimesti ja myötätuntoisesti, kertoa asiakkaalle väkivallan eri muodoista, kartoittaa asiakkaan omia käsityksiä ja kokemuksia väkivallasta ja arvioida väkivallan kokijan ja perheen välitön turvallisuuden tarve. (THL 2021d.)

Lähisuhde- ja perheväkivallan kysymiseen ja kirjaamiseen on ammattilaisille erilaisia lomakkeita apuvälineiksi tarkoitettuna. Lomakkeita käyttäessä ammattilaisella tulee olla hyvä perustieto lähisuhde- ja perheväkivallasta. Lomakkeiden täyttö tapahtuu aina asiakkaan kanssa yhdessä ja se on jo väkivaltaan puuttumista. (THL 2021e.)

4 Tarkoitus ja tehtävä

Kehittämistyön tarkoituksena on tuottaa tietoa työterveyshuoltoon, kuinka ottaa puheeksi lähisuhdeväkivalta ja kuinka ohjata asiakasta turvakodin palveluiden piiriin tarvittaessa. Kehittämistyö toteutetaan sähköisenä lehtisenä toimeksiantajan käyttöön, jolloin toimeksiantaja saa halutessaan jakaa työterveyshuollon käyttöön.

5 Kehittämistyön toteutus

Syyskuussa 2021 sovimme tapaamisen Joensuun turvakodin edustajan ja kävimme läpi erilaisia ideoita aiheista, jotka meitä kiinnosti. Päädyimme tekemään kehittämistyömme sähköisenä lehtisenä, jonka turvakoti saisi käyttöönsä ja mahdollisesti jakaisi sen työterveyshuollon työntekijöille. Teimme myös toimeksiantosopimukset.

Loppuvuosi 2021 oli molemmille kiireistä aikaa, joten jätimme kehittämistyön työstämisen hetkeksi kokonaan ja keskityimme työharjoitteluun kumpikin omalla tahollamme.

Maaliskuussa aloitimme työstämään lehtistä ja kirjoittamaan kehittämistyötämme loppuun. Teimme kehittämistyötämme yhteistyönä, mutta aiheita jakaen, molempien henkilökohtaisten ja harjoittelujen kiireellisyyden takia.

Huhtikuussa saimme kehittämistyömme siihen pisteeseen, että saimme sen huhtikuun kehittämistyön seminaariin. Palautimme myös työn ja lehtisen toimeksiantajalle katselua ja kommentointia varten.

5.1 Toiminnallinen kehittäminen

Toiminnallinen kehittäminen tehdään toiminnallisen opinnäytetyön ohjeita noudattaen. Toiminnallinen kehittäminen muoto on usein ammattikorkeakouluissa käytettävä opinnäytetyö/kehittäminen tyyppi. Toiminnallisen kehittämistyön tavoitteita ovat käytännön toiminnan ohjeistaminen, järjestäminen, kehittäminen ja järjeistäminen. Toiminnallisessa kehittämistyössä lopputuloksena on konkreettinen teos. Teos voi olla muun muassa portfolio, opaslehtinen, kirja, tapahtuma, projekti, kehittämissuunnitelma tai ohjeistus. Toiminnallisessa kehittämistyössä tarvitaan kehittävää ja tutkivaa työskentelyä. Työskentely näkyy kriittisenä suhtautumisena omaan tekemiseen ja kirjoittamiseen, teoreettisen lähestymistavan järkevänä valintana ja työn toteuttamisessa tehtyjen valintojen sekä ratkaisujen perusteluina. (Pohjannoro, Taijala 2007, 15.) Tämä Kehittäminen tehdään opaslehtisenä työterveyshuoltoon työntekijöille eli toiminnallisena kehittämistyönä.

5.2 Toimeksiantaja ja kohderyhmä

Kehittämistyön toimeksiantajamme on Joensuun Turvakoti ja kohderyhmäksi valikoitui työterveyshuollon työterveyshoitajat. Joensuun turvakoti sijaitsee Joensuun Vehkalahdessa. Turvakoti on lyhytaikainen paikka, jossa henkilö on turvassa. Turvakodilla on työntekijöitä ympäri vuorokauden ja sinne voi soittaa milloin vain. (Siun sote 2022.) Toimeksiantajamme kanssa yhdessä mietimme eri vaihtoehtoja kehittämistyölle ja valitsimme aiheen yhdessä.

Kohderyhmäksemme valitsimme työterveyshuollon työntekijät. Työterveyshuollon tehtävä on huolehtia työnantajan kanssa henkilökunnan turvallisuudesta sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisestä. Laki määrää, että yrityksen, johon on palkattu työntekijöitä, on yritys velvoitettu tarjoamaan työntekijöilleen ennalta ehkäiseviä työterveyspalveluja. Työterveyshuollon lainsäädäntöä ohjaa, johtaa ja kehittää sosiaali- ja terveysministeriö. Työterveyshuollon toimintamuotoja ovat terveystarkastukset, työpaikkaselvitykset, neuvonta, ohjaus ja tiedon anto, työssä selviytymisen seuranta, edistäminen ja kuntoutukseen ohjaus, työpaikkakohtaisen ensiapuvalmiuden, ensiaputaitojen ja välineiden tarpeen arviointi. (Työterveyslaitos 2022.)

Työnantaja on siis velvoitettu hankkimaan työntekijöilleen ehkäisevän työterveyden palvelut, joka ennaltaehkäisee työssä mahdollisesti esiin tulevia tapaturmia ja työoloja. Tähän kuuluu myös työhöntulotarkastukset, joissa arvioidaan ja tuetaan työntekijän työkykyä. Terveystarkastuksissa käydään läpi esimerkiksi työntekijän fyysinen ja psyykinen terveys, mahdolliset kuormittavat tekijät, elämäntavat ja aiempi työhistoria. (Työsuojelu 2021.)

Kohderyhmää miettiessämme, otimme Mietimme, että koska lähisuhdeväkivallan uhreina ja tekijöinä yleensä on työikäinen, olisi työterveyshuollossa tärkeää ottaa asia puheeksi muun terveystarkastuksen lisänä. Ja halusimme tuoda esille myös turvakodin palvelut ja kuinka turvakotiin saada yhteys, jos asiakkaalla siihen tarvetta on.

6 Pohdinta

Kun päätimme tekevämme kehittämistyömme yhdessä, sovimme pääpiirteittäin mitkä ovat yhteiset tavoitteemme tuotoksessa. Kirjoitusprosessi ja tiedon haku oli mielestämme hyvin tasapuolista ja löysimme omat vahvuutemme prosessin etenemisessä. Käytimme lähdekriittisyyttä tiedon haussa ja koska olimme molemmat tehneet opinnäytetyön, oli siitä paljon apua kirjoittamisprosessin aikana.

Toinen meistä teki keikkaa turvakodilla, joten sitä kautta saimme toimeksiantajan, jolla oli mielenkiintoisia aiheita. Näistä aihe ehdotuksista löysimme molempia kiinnostavan kehittämistyön. Koimme aiheen tärkeäksi ja uskomme, että vallitseva maailmalaaajuinen Covid-19 tilanne on vielä korostanut turvakodin toiminnan tärkeyttä. Jokaisen hoitoalalla työskentelevän ammattilaisen on tärkeää osata kohdata lähisuhde- ja perheväkivaltaa kokenut ja ottaa puheeksi väkivalta. Myös turvakodin tunnettavuus on mielestämme tärkeä asia. Koemme, että tekemämme lehtinen olisi hyvää lisäinformaatiota työterveydessä työskenteleville ammattilaisille.

6.1 Luotettavuus ja eettisyys

Toiminnallista työtä tehtäessä, luotettavuuteen vaikuttaa neljä tekijää; luotettavuus, uskottavuus, siirrettävyys, sekä vakiintuneisuus. Luotettavuudella tarkoitetaan tekijöitä, jotka voi vaihdella. Eli tekijät, jotka toiminnallisessa työssä johtuvat, sekä tekijät, jotka vaikuttavat työhön ennustamattomasti. Luotettavuutta kuvataan käsitteillä reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetilla tarkoitetaan, että työntuloksia voidaan toistaa ja validiteetilla sitä, että työssä tutkitaan luvattua. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158–160.)

Uskottavuus tarkoittaa sitä, että hankittu tieto on totuudenmukaista sekä neutraalia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158–160). Kehittämistyön uskottavuutta nostaa käytetyt laadukkaat lähteet ja niiden määrä. Koska meillä kehittämistyön

tekijöille ei ole aiheeseen asiantuntijuutta, se heikentää tuotoksen uskottavuutta. Siirrettävyys tarkoittaa sitä, että työn tuloksia voi siirtää toiseen asiayhteyteen tietyin ehdoin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158–160). Kehittämistyössä on kuvailtu, kenelle ja miksi tuotos on tehty, joka lisää siirrettävyyttä. Vakiintuneisuus tarkoittaa sitä, että tuotoksen arvioi tutkimuksen ulkopuolinen henkilö (Tuomi & Sarajärvi 2018, 158–160).

Kehittämistyöhön käytimme ainoastaan luotettavia lähteitä, sekä pyrimme työstämään työtä eettisestä näkökannasta. Myös kriittinen työskentelytapa nosti työn luotettavuutta. Korjasimme työtä, jos löysimme jonkin toisen lähteen, joka oli luotettavampi. Käytimme tuotoksessamme harkiten myös toissijaisia lähteitä, jos koimme niistä löytyvän tuotokseemme lisää tietoa. Tekemäämme lehtiseen nostimme aiheita, jotka olivat eettisesti kestäviä, eikä nostanut ristiriitoja esille. Myös itse kehittämistyön aiheet halusimme pitää johdonmukaisina, eikä työstö vaiheessa haluttu asioiden lähtevän rönsyilemään. Pohdimme lehtisen kohderyhmää yhdessä ohjaajien ja toimeksiantajan kanssa ja halusimme keskittyä tiettyyn kohderyhmään, vaikka sama ohjaus kävisi myös kenelle tahansa terveydenhoidon ammattilaiselle.

6.2 Ammatillinen kasvu

Tämä kehittämistyö on ollut mielenkiintoinen ja opettava projekti, josta olemme saaneet paljon työkaluja tulevaan työhömmme, toimiessamme missä tahansa terveydenhoitajan työssä. Myös tiedon etsintä luotettavista lähteistä on osa ammatillista kasvua, jota työssämme tulemme tarvitsemaan. Projektin aikana kehityimme tiedonhaussa, vaikka välillä se oli haastavaa. Lähteitä oli välillä hankala löytää, koska työterveyshuollon osalta tästä aiheesta ei juurikaan tutkimuksia löytynyt. Haasteista huolimatta koemme, että tiedonhankintamme oli onnistunutta.

Kehittämistyömme opetti pitkäjänteisyyttä ja myös ajan hallintaa, koska molempien elämä oli kiireistä ja tavoitteemme oli saada työstettyä tuotoksemme esityskuntoon parissa kuukaudessa. Laskemme mukaan ammatilliseen kasvuun

myös työn aikataulutuksen ja vastuun ottamisen omasta oppimisesta sekä tiedon jakamisesta. Yhteistyö ja näkemysten jakaminen on osa tulevaa ammattiamme ja sitä on kehittämistyötä tehdessä saanut harjoitella.

Kehittämistyö toi meille tietoisuutta lähisuhde- ja perheväkivallan laajuudesta, kuinka sen ottaa puheeksi, sekä turvakodin toiminnasta. Tuotoksen tekeminen toi meille myös tietoa ja mahdollisuuden jakaa opittua tietoa myös työelämässä.

Lähteet

- Danielsson P. & Näsi M. 2019. Suomalaiset väkivallan ja omaisuusrikosten kohteena 2018 –Kansallisen rikosuhri-tutkimuksen tuloksia. Katsauksia 35/2019. Helsingin yliopisto. Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/305388/Katsauksia_35_%20Danielsson_N%c3%a4si_2019.pdf?sequence=4&isAllowed=y 11.1.2022
- Ensi- ja turvakotien liitto 2022a. Ota väkivalta puheeksi. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/ota-vakivalta-puheeksi/> 14.1.2022
- Ensi- ja turvakotien liitto 2022b. Tunnista väkivalta. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. 2022. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/> 11.2.2022
- Siltala H., Holma J. & Hallman- Keiskoski M. 2014. Henkisen, fyysisen ja seksuaalisen lähisuhdeväkivallan vaikutukset psykososiaaliseen hyvinvointiin. Tieteellinen artikkeli. 2014.
- Tuomi J. & Sarajärvi A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Tammi.
- Mielenterveyden keskusliitto 2021. Väkivaltaa ei pidä sietää. <https://www.mtkl.fi/mika-askarruttaa/vakivalta/> 11..2022
- Nettiturvakoti 2022. Väkivallan monet muodot. <https://nettiturvakoti.fi/tunnista-vakivalta/vakivallan-monet-kasvot/#vaino>. 1.2.2022
- Nollalinja 2021. Fyysinen väkivalta. <https://nollalinja.fi/mika-on-vakivaltaa/fyysinen-vakivalta/> 21.1.2022
- Rikosuhripäivystys 2022. Lähisuhdeväkivalta voi koskettaa jokaista. Riku. 2022. <https://www.riku.fi/erilaisia-rikoksia/lahisuhdevakivalta/> 13.1.2022
- Siltala H. 2021. Family violence as a public health problem. Effects and costs in Finnish health care. Jyväskylän yliopisto. 2021.
jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/77463/978-951-39-8808-1_vaitos10092021.pdf?sequence=1&isAllowed=y 11.2.2022

- STM 2019. Lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseen ja ehkäisyn prosessit.
Lähisuhdeväkivaltatyön hyvät käytännöt rakenteisiin. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2019:55. STM. 2019.
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162012/STM_2019_55_Rap.pdf 11.2.2022
- THL- tilastoraportti 2021. Lähisuhdeväkivalta 2019. Viranomaisteen tietoon tulleen lähisuhdeväkivallan määrä kasvussa. Tilastoraportti 3/2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2021.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/141028/L%C3%A4hisuhdev%C3%A4kivalta_2019..pdf?sequence=1&isAllowed=y
13.1.2022
- THL 2021a. Lapset, nuoret ja perheet. Väkivallan muodot. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2021. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/vakivallan-ehkaisy/vakivallan-muodot>
11.1.2022
- THL 2021b. Lapset, nuoret ja perheet. Seksuaaliväkivalta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2021. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/vakivallan-ehkaisy/seksuaalivakivalta>
11.1.2022
- THL 2021c. Lapset, nuoret ja perheet. Lähisuhdeväkivalta. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2021. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/vakivallan-ehkaisy/lahisuhdevakivalta>
13.1.2022
- THL 2019. Väkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2019. <https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/vammaisuus-yhteiskunnassa/vakivalta-ja-vammaisuus/vakivallan-tunnistaminen-ja-siihen-puuttuminen>
11.1.2022
- THL 2021c. Turvakodit. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://thl.fi/fi/palvelut-ja-asiointi/valtiososiaali-ja-terveydenhuollon-erityispalvelut/turvakotipalvelut/turvakodit>. 12.1.2022
- Työsuojelu 2021. Lakisääteiset ja muut terveystarkastukset työkyvyn tukena. Työterveyshuolto. Työsuojelu. 2021.

- <https://www.tyosuojelu.fi/tyoterveys-ja-tapaturmat/tyoterveyshuolto/terveystarkastukset> 11.2.2022
- Työterveyslaitos 2022. Työterveys. Työterveyshuollon toiminta. Työterveyslaitos 2022.
- <https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/tyoterveyshuolto/tyoterveyshuollon-toiminta> 12.1.2022
- Siun sote 2022. Turvakoti. <https://www.siunsote.fi/turvakoti>. 13.1.2022
- THL2021d https://thl.fi/documents/605877/1663634/ota_vakivalta_puheeksi_kortti_fi.pdf/7876f6ad-0796-48df-81f3-268c48410e38. 16.1.2022
- THL 2021e. Lomakkeet väkivallan kirjaamiseen. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. 2021 <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/vakivallan-ehkaisy/lomakkeet-vakivallan-kirjaamiseen#marak>. 18.1.2022
- THL 2014. Lähisuhdeväkivalta puheeksi sosiaali- ja terveystalvakuissa. Tiedä ja toimi. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. 2014.
- Pohjannoro, H. Tajjala, B. 2007. Näkökulmia toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Tampereen-ammattikorkeakoulu. Ammatillinen opettajakorkeakoulu. Opettajakoulutuksen kehittämishanke. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/8232/pohjannoro.hannu.tajjala.beata.pdf?sequence=2>. 19.2.2022
- WHO 2002. World report of violence and health. World health organization. 2002.

Kuinka kohdata ja ottaa puheeksi lähisuhdeväkivalta

- Opaslehtinen työterveyshuoltoon

Kuva pixabay

Sisältö

Alkusanat.....	3
Kuinka tunnistaa ja kohdata uhri.....	4
Puheeksiotto.....	5
Turvakoti.....	7
Lähteet.....	8

Alkusanat

Tämä opaslehtinen on tehty Joensuun turvakodille ja he voivat jakaa lehtistä työterveyden puolelle työterveyden työntekijöille. Opaslehtisen tarkoituksena on tuottaa tietoa työterveyshuoltoon, kuinka ottaa puheeksi lähisuhdeväkivalta ja kuinka ohjata asiakasta turvakodin palveluiden piiriin tarvittaessa. Lähisuhde- ja perheväkivalta Suomessa on laaja ongelma ja vain murto-osa siitä tulee viranomaisten tietoisuuteen. Sen puheeksi ottaminen voi olla vaikeaa terveydenhuollossa ja uhrin salailun takia monet tapaukset ei tule esille. Lähisuhdeväkivalta on yleensä toistuvaa ja on voinut kestää useitakin vuosia, ennen kuin se tulee ilmi.

Kuinka tunnistaa ja kohdata uhri

- * Lähisuhde - ja perheväkivaltaa kokenut ja kokevan henkilön tunnistaminen voi olla vaikeaa.
- * Uhri voi hävetä, syytellä itseään ja puhuminen asiasta voi olla vaikeaa. Kaikilla viranomaisilla ja terveydenhuollon ammattilaisilla on velvollisuus reagoida ja auttaa väkivaltaa kokenutta.
- * Mitä aiemmin tilanteeseen puututaan, sitä aiemmin uhri saa apua ja neuvoja tilanteeseen ja se voi ehkäistä vakavimpien vammojen varalta ja perheiden kärsimysten suhteen.
- * Asiakkaan kohtaamisessa on hyvä muistaa ammattilaisena olla myötätuntoinen, avoin ja rehellinen asiakasta kohtaan.
- * Ammattilaisen on tärkeää myös kertoa asiakkaalle rehellisesti mikä on oikein ja mikä väärin.
- * Kommunikoinnin tulee olla selkeää ja sellaista, että kaikki osapuolet tulee ymmärretyksi ja tarvittaessa voi käyttää tulkkipalveluja. Asiakas on hyvä kohdata niin, että hänellä on mahdollisuus puhua sinulle yksin.

Puheeksiotto

- * Ammattilaisena voit olla avainasemassa lähisuhdeväkivallan- ja perheväkivallan ehkäisemisessä ja sen puheeksi ottamisessa.
- * Ottaessa puheeksi lähisuhde- ja perheväkivalta asiakkaan kanssa, on tärkeää kuunnella, olla empaattinen ja rehellinen. Ja on myös tärkeää puhua ja kysyä asiasta suoraan
- * Asiakas on hyvä kohdata kahdestaan ja antaa asiakkaalle aikaa puhua. Jos asiakas ei halua keskustella ja epäilet lähisuhde- tai perheväkivaltaa, kannattaa varata uusi aika ja kartoittaa tilanne myöhemmin.
- * Asiakas voi alkaa irrottautumaan väkivaltaisesta suhteesta jo keskustelun perusteella, eli ammattilaisen puheeksi otto on aina tärkeä asia.
- * Ammattilaisella on aina rikoksesta ilmoittamisvelvollisuus ja on tärkeää dokumentoida tarkasti asiakkaan kertomat tilanteet.
- * Muistathan myös huolehtia omasta jaksamisesta, asiakkaan kertomat tilanteet voivat olla rankkoja kuultavaa.
- * Jos tilanne on sellainen, että asiakas tarvitsee välitöntä apua ja on halukas vastaanottamaan apua, niin hänelle voi kertoa turvakodin palveluista ja tarkoituksesta.

Turvakoti

Turvakoti on tarkoitettu kaikille lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille.

Se on lyhytaikainen turvapaikka, jonne voi saapua yksin tai yhdessä lapsen kanssa iästä tai sukupuolesta riippumatta.

Turvakodilla asiakas saa kriisi- ja keskusteluapua, neuvontaa ja apua käytännön asioihin maksuttomasti ja ilman lähetettä.

Mukaan turvakodille asiakkaan kannattaa ottaa omia ja tarvittaessa lasten vaatteita, henkilökohtaiset lääkkeet, reseptit ja henkilöllisyystodistukset sekä henkilökohtaiset tavarat.

Joensuun turvakoti sijaitsee Vehkalahdessa Mintunkuja 3 kerrostalorakennuksessa ja yhteydenotto onnistuu vuorokauden ympäri.

Turvakodin yhteystiedot:

Mintunkuja 3, 80220 Joensuu

Puh: 013-3306008

Turvakoti@siunsote.fi

Lähteet

- Ensi- ja turvakotien liitto 2022b. Tunnista väkivalta. Perhe- ja lähisuhdeväkivalta. 2022. <https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/perhe-ja-lahisuhdevakivalta/tunnista-vakivalta/>
- THL2021d. Ota väkivalta puheeksi. https://thl.fi/documents/605877/1663634/ota_vakivalta_puheeksi_kortti_fi.pdf/7876f6ad-0796-48df-81f3-268c48410e38.
- Siun sote 2022. Turvakoti. <https://www.siunsote.fi/turvakoti>.
-